ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ

UK International Development
Partnership | Progress | Prosperity

Огляд економіки у червні

Спеціальна тема: Що змінюється в держбюджеті на 2026 рік?

Дата: 18 червня 2026

Автори: Команда ЦЕС

ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ

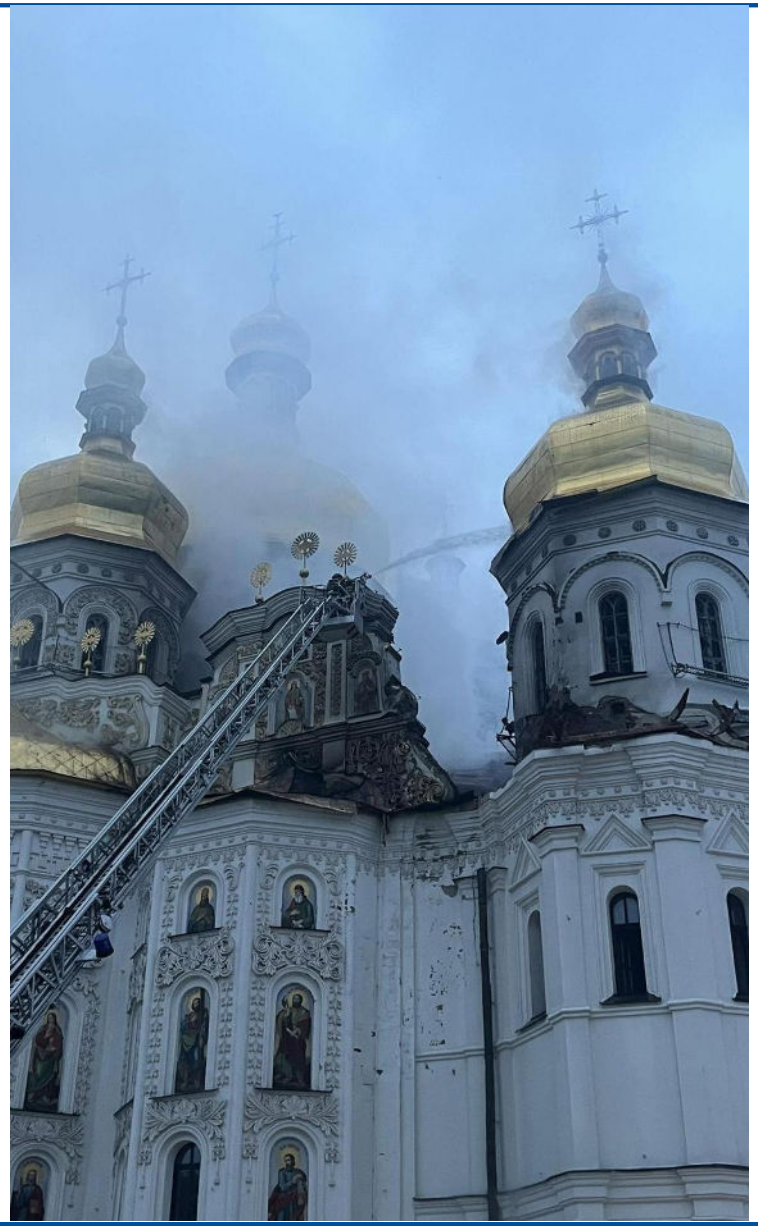

Головне

Головне

- **Галузевий аналіз:** Після падіння у I кв. 2026 року економічна активність поступово відновлюється на тлі стабільної ситуації в енергетиці. Металургійне виробництво зросло у травні. Весняна посівна вже завершена, а очікування щодо врожаю залишаються позитивними, попри ризики через брак добрив.
- **Монетарний сектор:** Інфляція у травні 2026 року сповільнилась до 8,2% р/р з 8,6% у квітні та зросла на 0,9% м/м. Уряд оприлюднив новий прогноз на 2027–2029 роки з очікуваним зростанням реального ВВП на 4,5% наступного року. Офіційний курс гривні до долара наблизився до 45 у червні через розширення торговельного дефіциту.
- **Фіскальний сектор:** Наслідки паливної кризи вже стихли. Імпортний ПДВ — найбільше несезонне джерело доходів — скоротився слідом за падінням імпорту. Зростання доходів у травні зумовлене виключно сезонністю ПнП. Видатки у квітні відновилися після спаду у першому кварталі. Видатки на війну та обслуговування боргу вражають, проте оборонні видатки все ще нижчі за план — виконання становить 80%.
- **Спеціальна тема:** Рада ухвалила зміни до Закону про держбюджет-2026. Це стало можливим завдяки новій підтримці від Європи. Доходи зростають більше, ніж видатки, тому дефіцит скоротився — до 12,1% ВВП проти 18,5% ВВП в початковому плані. Більша частина приросту видатків пов'язана з воєнними потребами — закупівлями та зарплатами, які були недофінансовані в початковому плані. Проте для підвищення військових зарплат бюджету потрібні додаткові джерела та перерозподіл ресурсів.
- **Детальніше – у звіті нижче.**

ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ

Галузевий аналіз

Реальний ВВП знизився на 0,6% р/р у I кв. 2026 року

Найбільший негативний внесок зробили чистий експорт та енергетика

Внесок у зростання реального ВВП у I кв. 2026, в.п.

за категоріями кінцевого використання

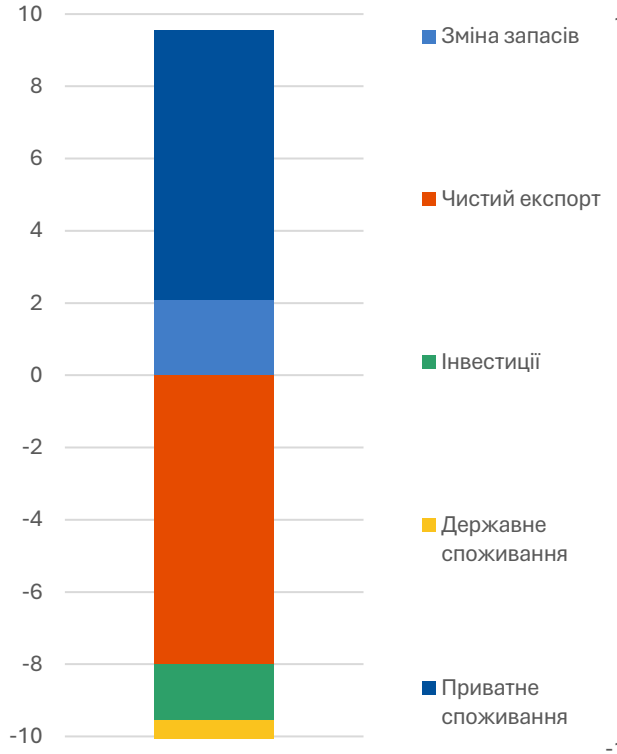

за видами діяльності

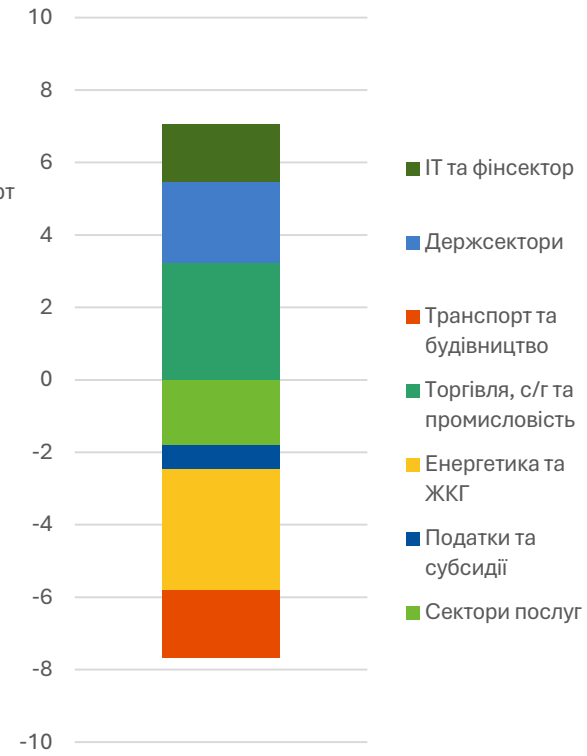

Джерело: Держстат, розрахунки ЦЕС.

У I кв. 2026 реальний ВВП впав на 0,6% р/р та 0,7% кв/кв (сезонно скориговано) на тлі енергокризи, холодної погоди й невизначеності щодо зовнішнього фінансування.

Відключення е/е та пошкоджена інфраструктура спричинили **спад в енергетиці, ЖКГ, послугах, транспорті й будівництві**, а також стрімке зростання імпорту.

Стримані держвидатки спричинили скорочення інвестицій й держспоживання, тоді як приватне споживання підтримувало зростання.

Надалі, попри труднощі в енергетиці та пасажирських перевезеннях, **економічна активність поступово відновлювалася**, за даними Держстату за квітень.

Індекс очікувань ділової активності у травні лишився поблизу нейтрального рівня (49,8 п., сезонно скориговано) та покращився за даними НБУ (до 52,1 п.).

Випуск за видами діяльності у квітні 2026, % р/р

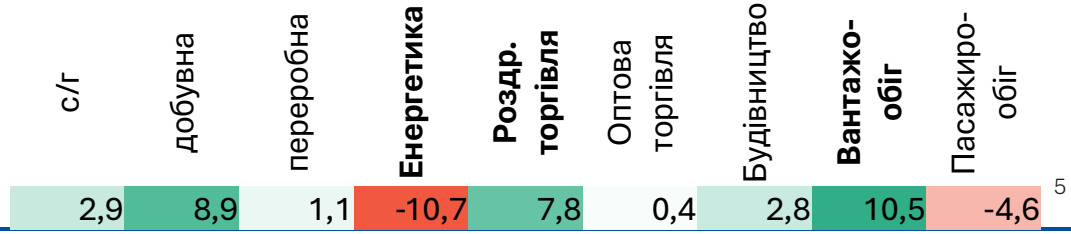

Ситуація в енергетиці лишалася стабільною у травні – червні

Експорт електроенергії зріс у травні

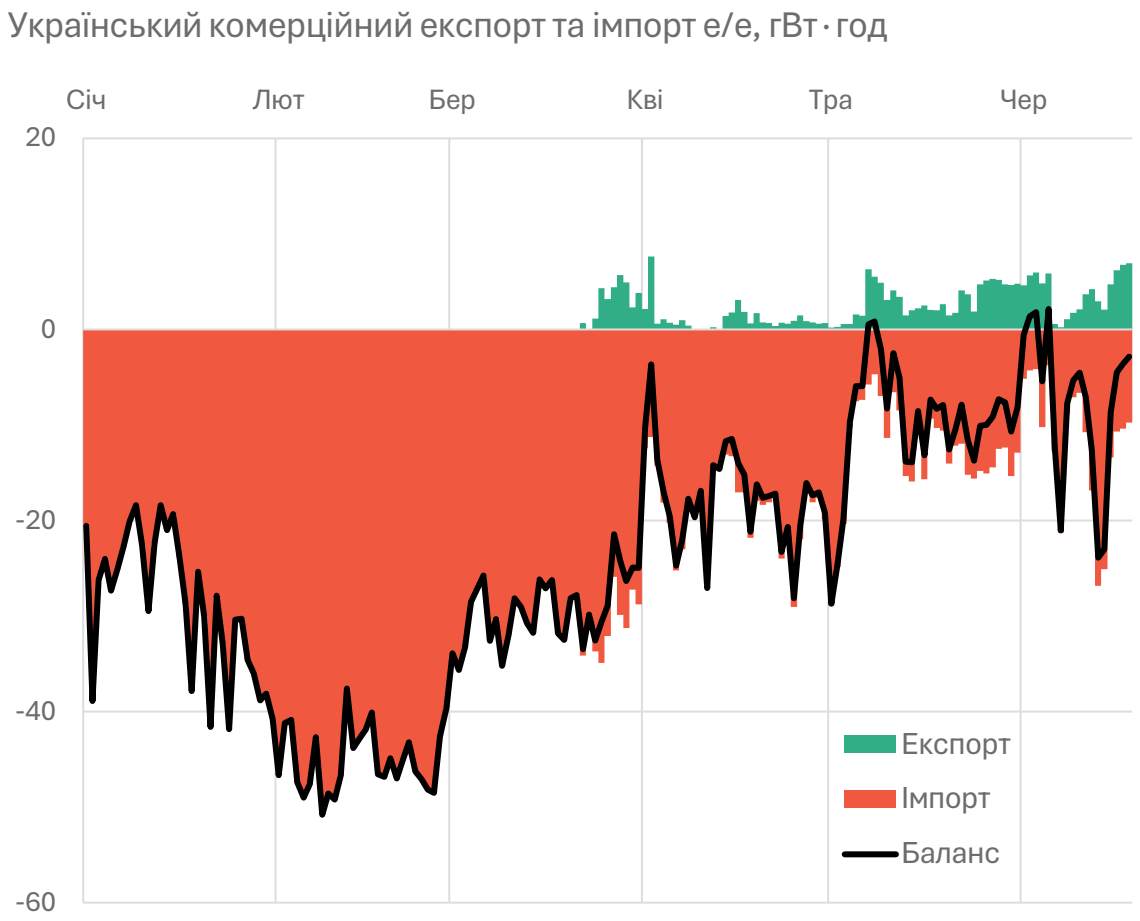

Джерело: ENTSO-E.

Ситуація в енергетиці лишалася стабільною у травні – червні: імпорт е/е впав на 30% м/м до 398 ГВт·год. Проте в періоди дефіциту пропозиції він перевищував рівень 2025 року через підвищення цінових обмежень з 1 травня. **Експорт е/е зріс утричі** м/м до 94 ГВт·год завдяки нижчому попиту та вищій сонячній генерації. Водночас заходи СВАМ стримували швидше зростання експорту.

Відновлення енергосистеми після обстрілів триває: оголошено тендер на будівництво 1,5 ГВт нових генеруючих потужностей; квоти для підтримки відновлюваної енергетики на поточний рік були збільшені до 1 ГВт; Уряд виділив 3 млрд грн на реалізацію планів стійкості для регіонів і міст (~1 млрд грн для Києва).

Водночас **ризики літніх відключень залишаються суттєвими** — дефіцит 0,7–6,2 ГВт у пікові години, за оцінкою DiXi Group.

Уряд запровадив пілотні довгострокові контракти на ринку е/е, що дозволяють бізнесу захиститися від різких цінових коливань.

Металургійне виробництво відновилося у травні

Металургійне виробництво зросло

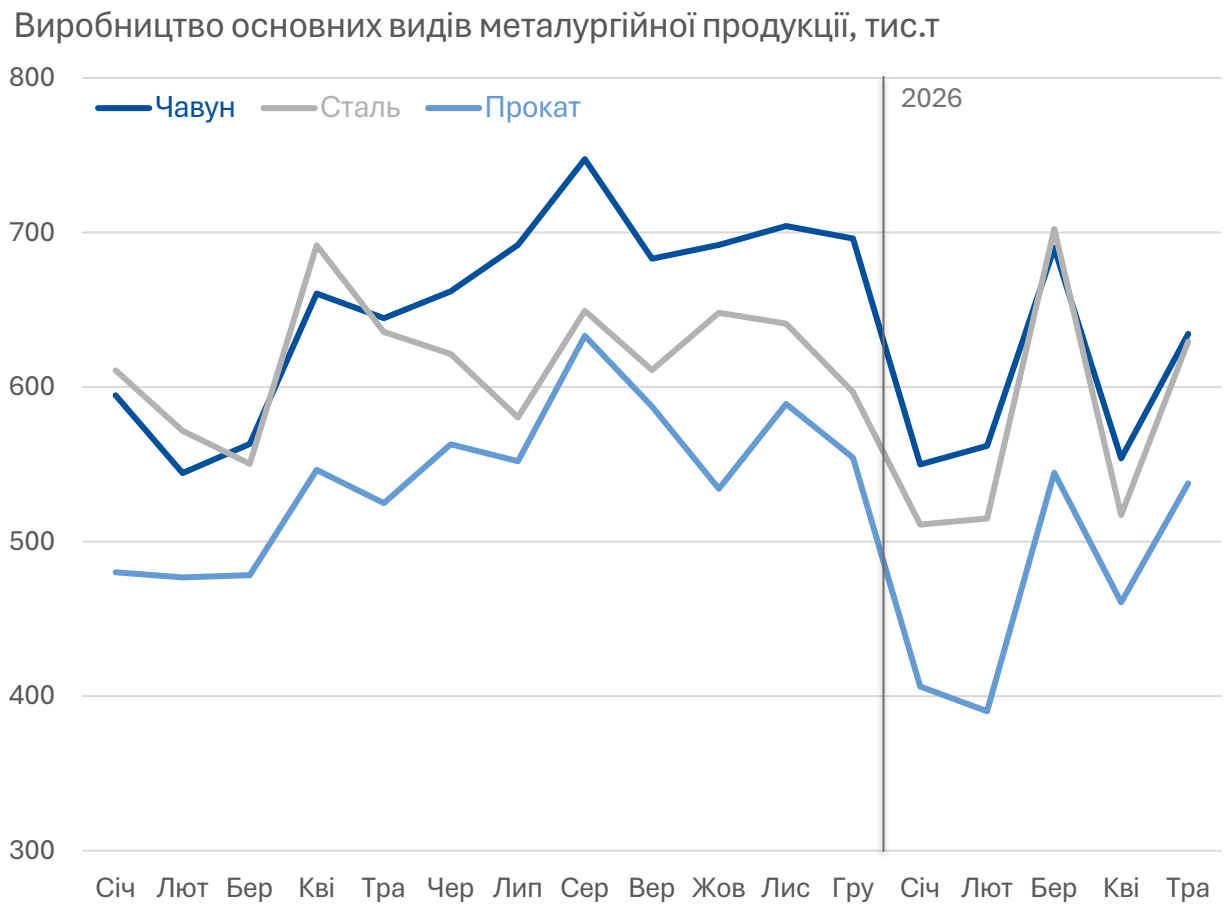

У травні металургійне виробництво зросло на 15–22% м/м, проте за січень – травень лишалося нижчим на 1–7% р/р через конкуренцію з демпінговим імпортом з Китаю та Туреччини й регуляції CBAM, що скорочують попит ЄС на українську металургію.

Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі ініціювала антидемпінгове розслідування щодо металургійного імпорту з Туреччини, В'єтнаму, Республіки Корея та Індії.

Укрзалізниця планує підвищити вантажні тарифи щонайменше на 45% у 2026 році через зростання витрат на ремонт інфраструктури та обслуговування боргу. Проте це лише покриє ~половину очікуваного дефіциту в 26 млрд грн. Аграрні та металургійні компанії застерігають, що різке зростання транспортних витрат може вдарити по конкурентоспроможності українських товарів на світових ринках і експорту.

Джерело: Укрметалургпром.

Понад 20 мільйонів гектарів засіяно під урожай 2026 року

ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ

Урожай зернових та олійних культур незначно перевищить обсяги 2025 року

Врожай основних культур в Україні

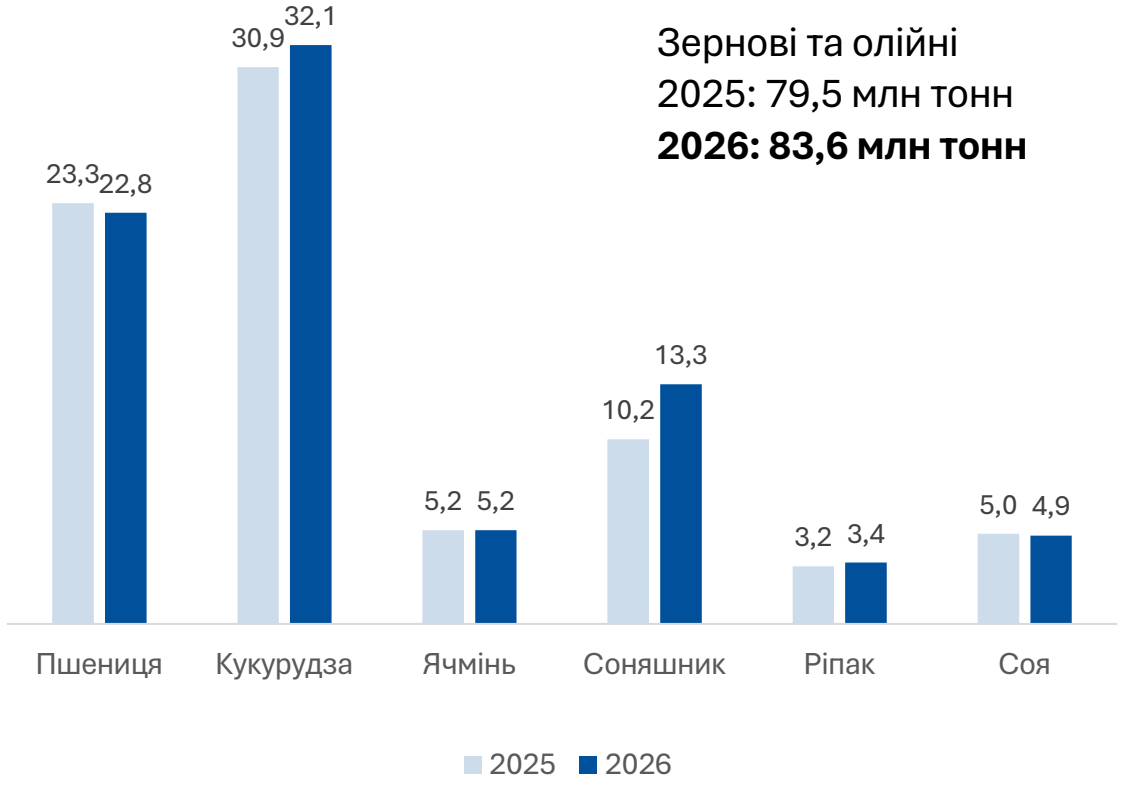

Зернові та олійні
2025: 79,5 млн тонн
2026: 83,6 млн тонн

Станом на 15 червня засіяно 98% ярих культур — 5,9 млн га, що дещо більше, ніж на ту саму дату у 2025 році (5,7 млн га), через необхідність пересіву озимих, втрачених у вкрай холодну зиму.

Стан озимих культур кращий, ніж у 2025 році, в більшості регіонів завдяки достатнім запасам вологи в ґрунті. Проте недавні опади й холодний початок літа створили сприятливі умови для розвитку хвороб.

За оцінкою Міністерства економіки, **загальний урожай зернових та олійних становитиме 81–83 млн тонн,** з яких 60–61 млн тонн — зернові.

USDA покращило прогноз урожаю пшениці в Україні на 2026/2027 МР на 0,5 млн тонн — до 23,5 млн тонн, зберігши прогноз урожаю кукурудзи без змін (30 млн тонн), попри ризики для врожайності через брак добрив.

Міністерство економіки оновило порядок безмитного експорту сої та ріпаку.

Джерело: Держстат, UGA.

ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ

Монетарний сектор

Інфляція сповільнилась у травні на тлі нижчих цін на їжу

Водночас транспортні витрати й надалі створюють тиск

Інфляція у травні 2026 року сягнула 8,2% р/р (проти 8,6% у квітні) та зросла на 0,9% м/м.

Поява свіжих овочів призвела до зниження цін на овочі на 16,8% р/р, частково через високу базу порівняння з минулим роком.

Декомпозиція індексу споживчих цін (ІСЦ, інфляція), р/р, %

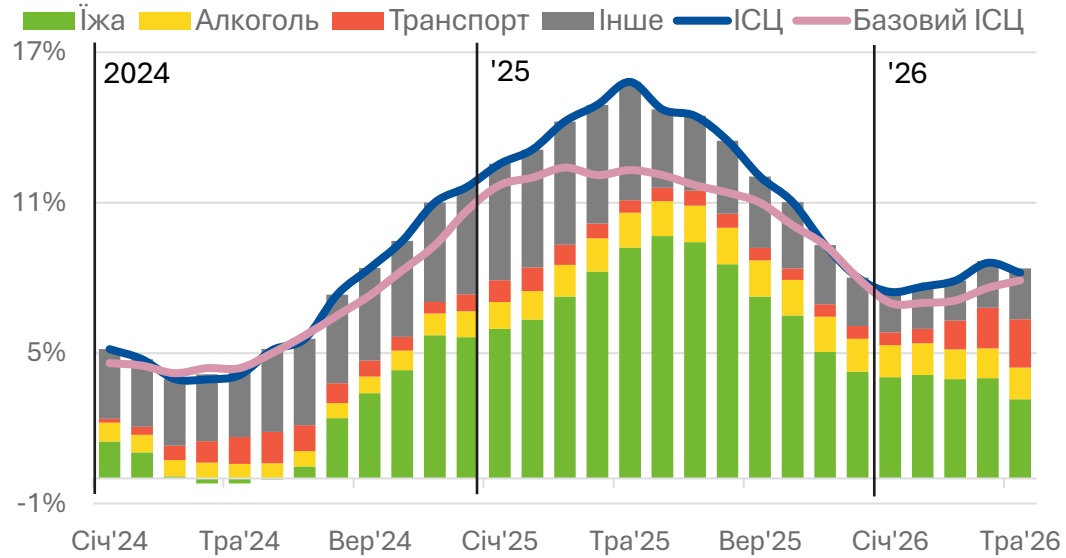

Джерела: Держстат, НБУ, розрахунки ЦЕС.

Базовий ІСЦ продовжує зростати, сягнувши 7,9% р/р. Це свідчить, що попри нижчий рівень інфляції у травні, **фундаментальний інфляційний тиск зберігається.**

Транспортні витрати (+20% р/р) й надалі впливають на логістичні витрати.

Кумулятивна зміна ІСЦ від січня, за роками (%)

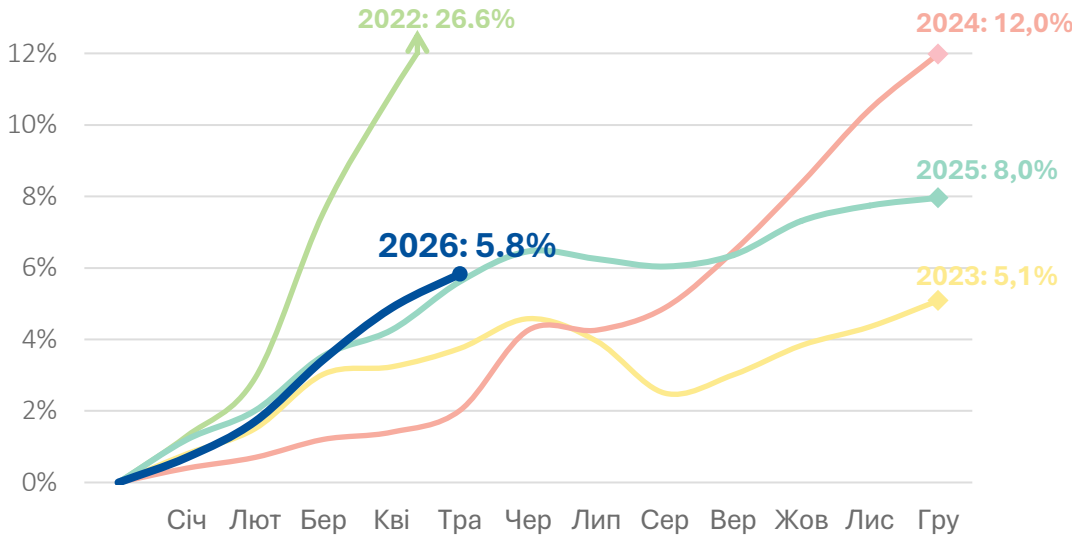

Джерела: Держстат, НБУ, розрахунки ЦЕС.

Уряд оприлюднив новий економічний прогноз на 2027–2029

ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ

Прогноз є основою для майбутнього бюджетного планування

Новий прогноз містить два сценарії залежно від тривалості та інтенсивності війни.

Позитивний сценарій — за якого повномасштабне вторгнення завершується у 2027 році — уряд вважає більш імовірним.

За позитивним сценарієм **зростання реального ВВП має сягнути 4,5% у 2027 році, але лише 1,3% у разі продовження війни.**

Очікується поступове зниження інфляції до середніх показників 6,9% або 5,9% залежно від сценарію.

Прогноз зростання реального ВВП, %

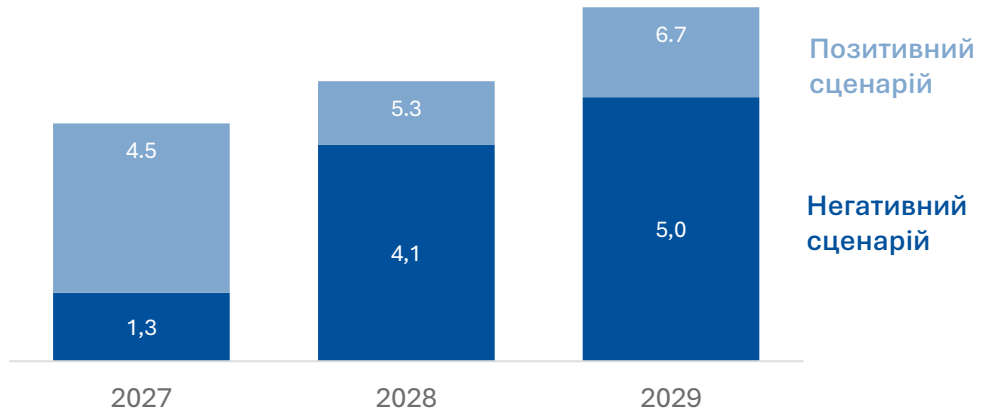

Джерела: Урядовий портал, візуалізація ЦЕС.

Прогноз середньорічної зміни ІСЦ, %

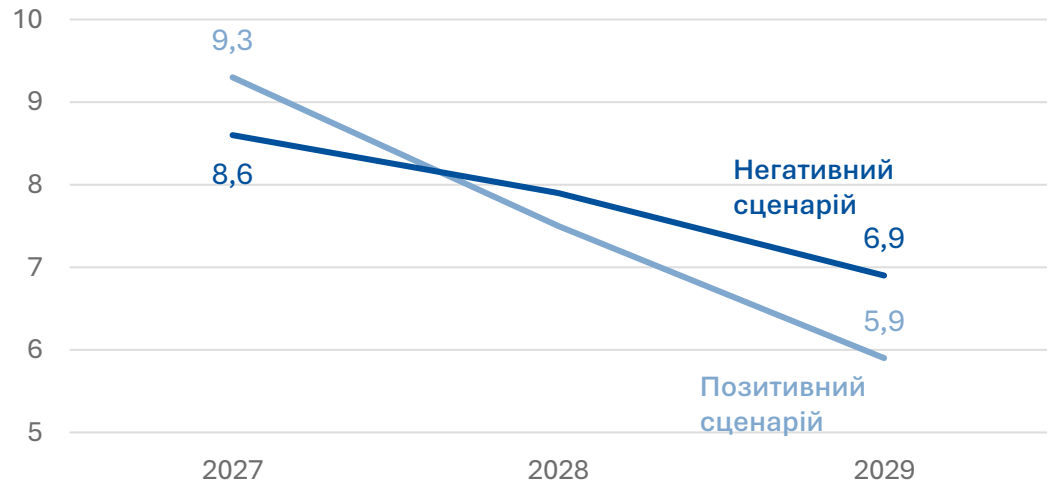

Джерела: Урядовий портал, візуалізація ЦЕС.

Офіційний курс грн/$ наблизився до 45 у червні

Основний чинник — розширення торговельного дефіциту

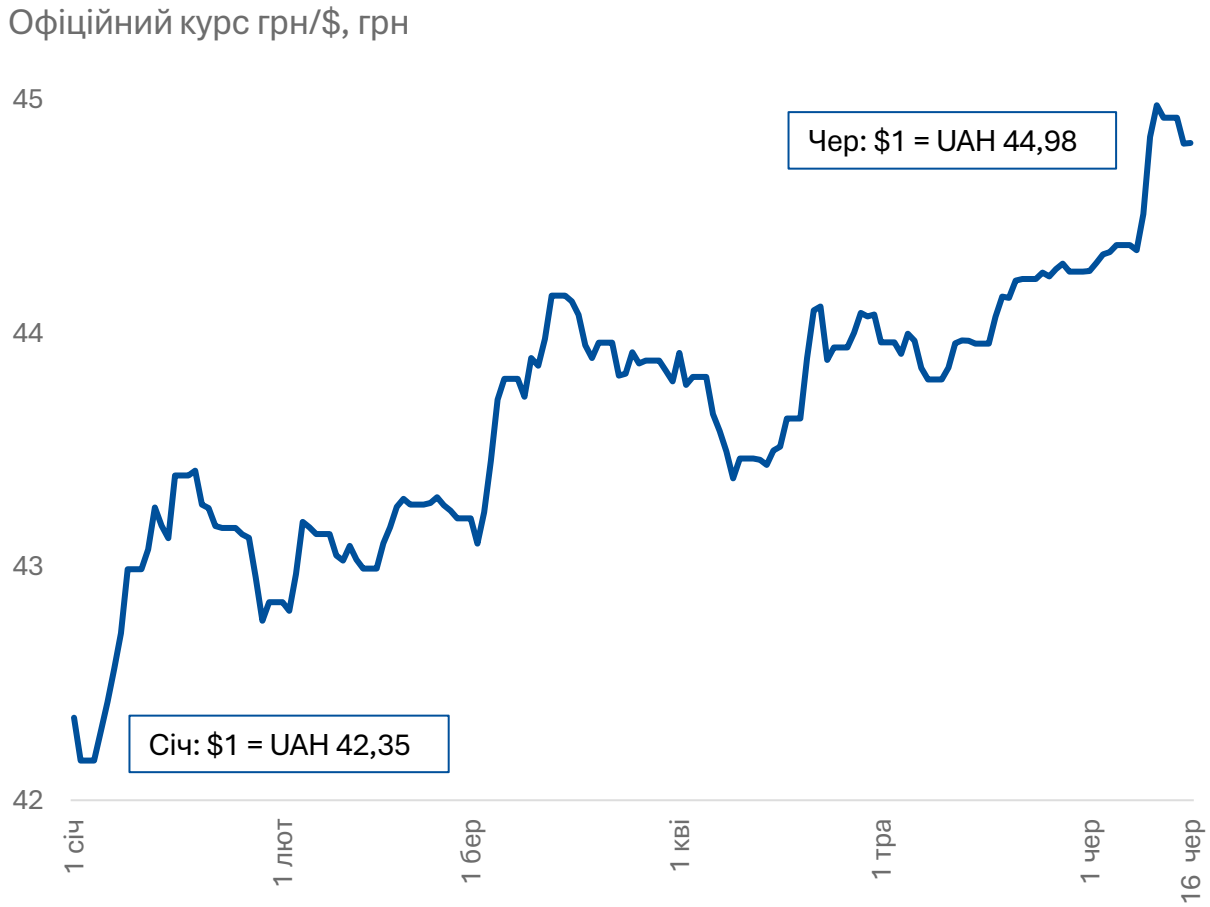

Послаблення зумовлене торговельним дефіцитом, який сягнув $20,8 млрд за 4М2026.

Зростання вартості імпорту спричинене необхідністю закупівлі озброєння, яке раніше постачали США, а також дронів, комплектуючих та енергетичного обладнання до наступного опалювального сезону.

НБУ витратив $18,1 млрд на підтримку гривні за 5М2026 проти $14,3 млрд за аналогічний період минулого року.

Темп знецінення залишається нижчим за рівень 2024 року (~10% р/р) і сприяє підтримці платіжного балансу та конкурентоспроможності експорту.

Уряд очікує курс долара на рівні 45,8 на кінець 2026 року та 48,3 у 2027 році.

Джерело: НБУ.

ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ

Фіскальний сектор та спеціальна тема: Зміни до Бюджету-2026

Наслідки паливної кризи вже стихли

Зростання доходів зумовлене виключно сезонністю ПнП

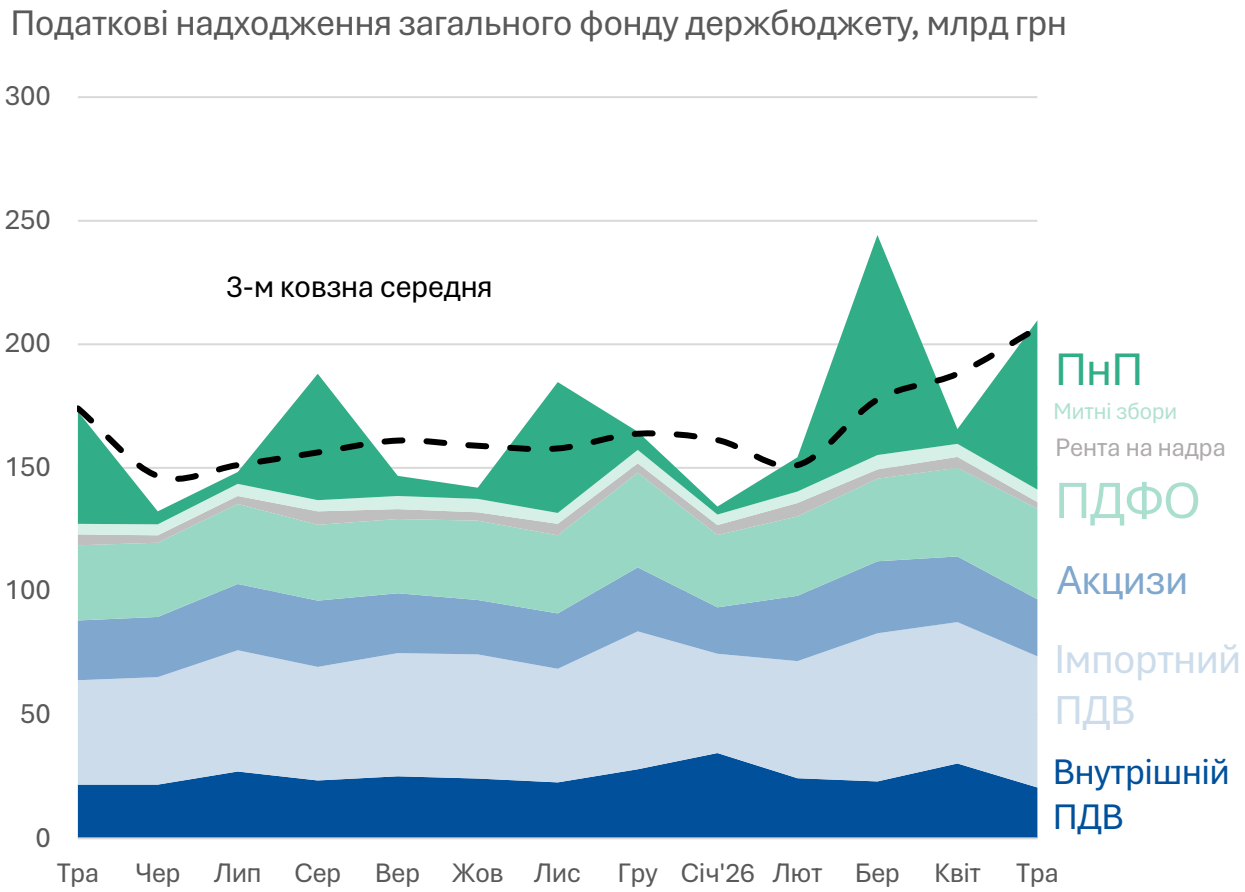

Загальні податкові надходження зросли на 27% м/м до 210 млрд грн у травні.

Проте зростання переважно сезонне: 68,6 млрд грн від корпоративного податку — оскільки у травні подання декларацій за I кв. Це в 1,5 рази більше р/р, частково через відновлення після паливної кризи.

Надходження від ПДФО також зросли: +2% м/м та +21% р/р до 36,7 млрд грн. Це узгоджується із зростанням реальних зарплат (середня зарплата: 25 160 грн у квітні 2025 → 30 515 грн у квітні 2026, за даними Держстату).

Надходження від інших податків послабилися, на тлі зниження споживання після паливної кризи.

Імпортний ПДВ — найбільше несезонне джерело доходів — скоротився на 7% м/м до 53,1 млрд грн, слідом за падінням імпорту ($9,8 млрд → $7,3 млрд, передусім пального).

Джерела: Міністерство фінансів, розрахунки ЦЕС.

Воєнні видатки відновлюються після фіскального стиснення в I кв.

ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ

Проте план за перші 4 місяці не виконано

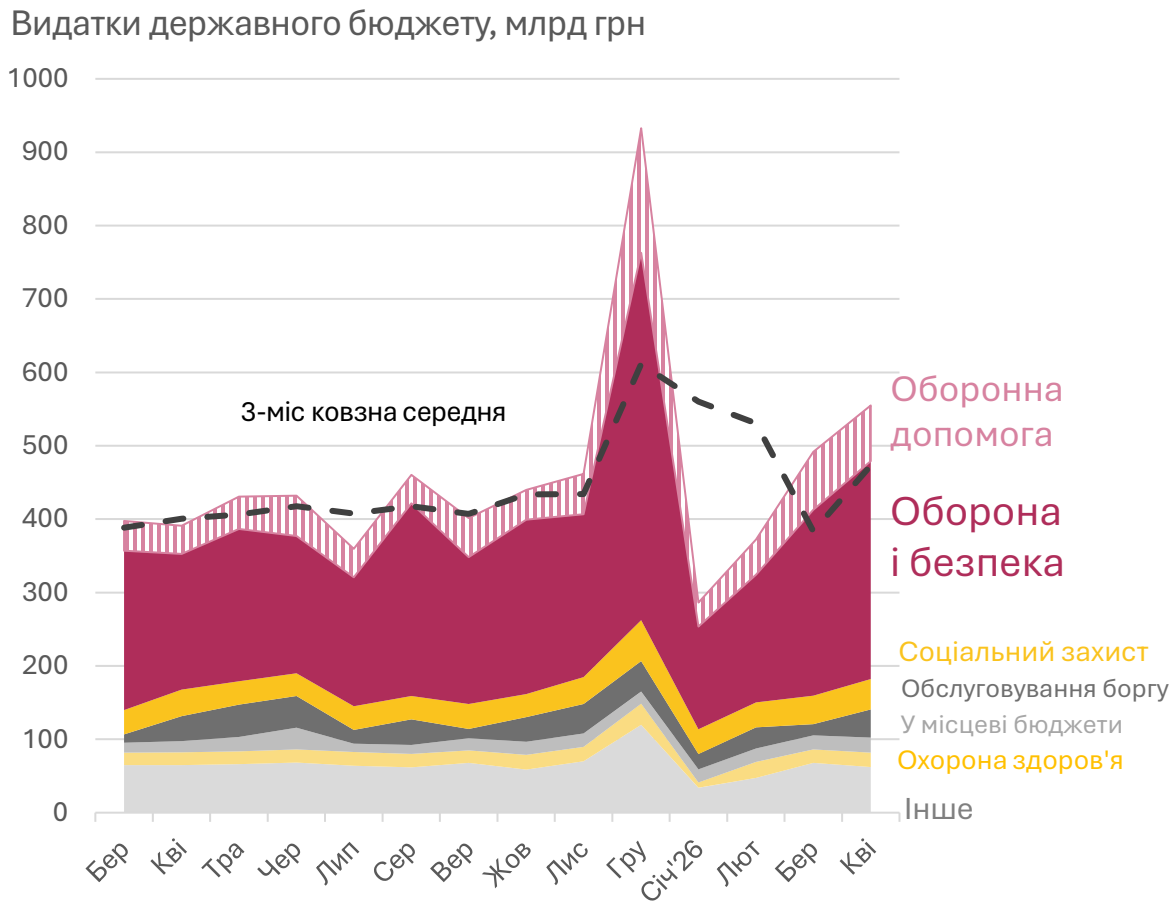

Після зниження воєнних видатків на 1% р/р у I кв. на тлі обмежених бюджетних ресурсів, **у квітні відбулося відновлення до 373 млрд грн** (297 млрд грн з власних джерел — 1,6х р/р + 76 млрд грн оборонної допомоги — 2х р/р). Проте план оборонних видатків із загального фонду за січень–квітень виконано лише на 80%.

Динаміка I кв. відображає фіскальні обмеження, а не зміну пріоритетів; прискорення у березні–квітні — ефект наздоганяння.

Безпека й оборона залишаються головним пріоритетом — ~63% воєнних видатків.

Соціальний захист посідає друге місце — 7,5% держбюджету (41 млрд грн у квітні, +2 млрд грн м/м).

Найбільше зростання серед невоєнних статей — обслуговування боргу: 38 млрд грн, 2,4х м/м, зумовлене зобов'язаннями за внутрішніми облігаціями; підвищені виплати очікуються щонайменше до червня.

Джерела: Міністерство фінансів, розрахунки ЦЕС.

Рада ухвалила зміни до Закону про державний бюджет-2026

ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ

Новий Ukraine Support Loan від ЄС зробив це можливим

	Первинний Закон про держбюджет	Зміни	Чинний Бюджет зі змінами
Доходи	**2905 млрд грн** 85% з податків 13% інші власні доходи **1% міжнародних грантів**	+2221 млрд грн USL +48 млрд грн Ukraine Facility +23 млрд грн ПДФО	**5196 млрд грн** 48% з податкових надходжень 7% з інших власних надходжень **45% з грантів**
Видатки	**4767 млрд грн** 54% на війну 11% обслуговування боргу 10% на соцзахист 25% на інші витрати	+1.56 трлн грн на війну +40 млрд грн на стійкість регіонів +40 млрд грн у резервний фонд	**6407 млрд грн** 64% на війну 8% обслуговування боргу 7.5% на соцзахист 20% на інші витрати
Дефіцит	**1902 млрд грн** 18.5% ВВП	Зростання доходів ≈ скорочення дефіциту	**1251 млрд грн** 12.1% ВВП

Навіщо були потрібні зміни до Закону про бюджет?

ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ

Раніше заплановані кошти недостатні для покриття необхідних видатків

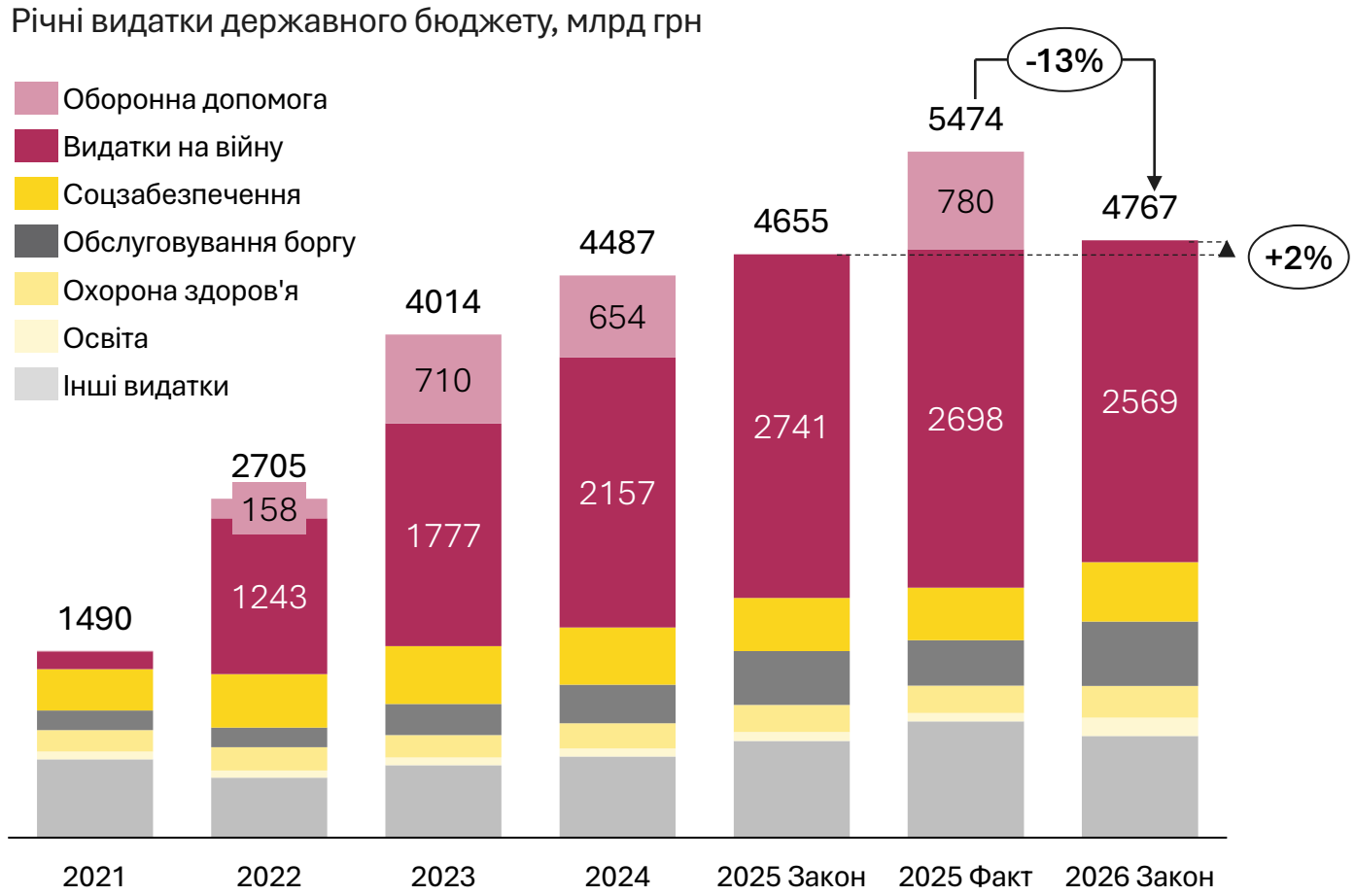

Джерела: Міністерство фінансів, розрахунки ЦЕС.

Держбюджет-2026 від початку виділяв недостатнє фінансування воєнних потреб відносно необхідного для ведення війни протягом року.

Загальні видатки заплановано на рівні 4,8 трлн грн — лише на 2% більше за бюджетний план 2025 року.

У номінальному вимірі це на 13% менше за фактичні видатки 2025 року.

З поправкою на інфляцію **— скорочення реальних ресурсів сягає майже 19%.**

Ключова причина — невизначеність щодо зовнішньої допомоги у 2026 році.

Оборона була недофінансована до внесення змін

Заплановані видатки на оборону майже на 1 трлн грн нижчі за фактичні у 2025 році

Заплановані видатки на оборону були **на 961 млрд грн нижчими за фактичні у 2025 році***.

Більша частина цього розриву — **закупівля озброєння та боєприпасів**.

Бюджет передбачав, що частину цих потреб покриє **міжнародна військова допомога**.

* згідно з функціональною класифікацією бюджету

Військові виплати також були недофінансовані.

Первинний бюджет мав дефіцит у 283 млрд грн на зарплати військовим — лише для збереження виплат на рівні 2025 року. Цей розрив уже покрито.

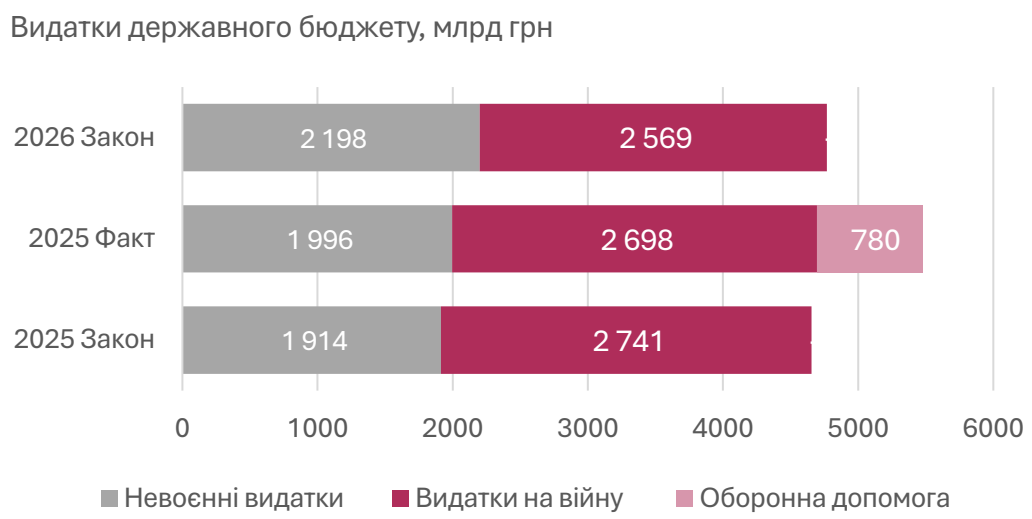

Джерела: Міністерство фінансів, розрахунки ЦЕС.

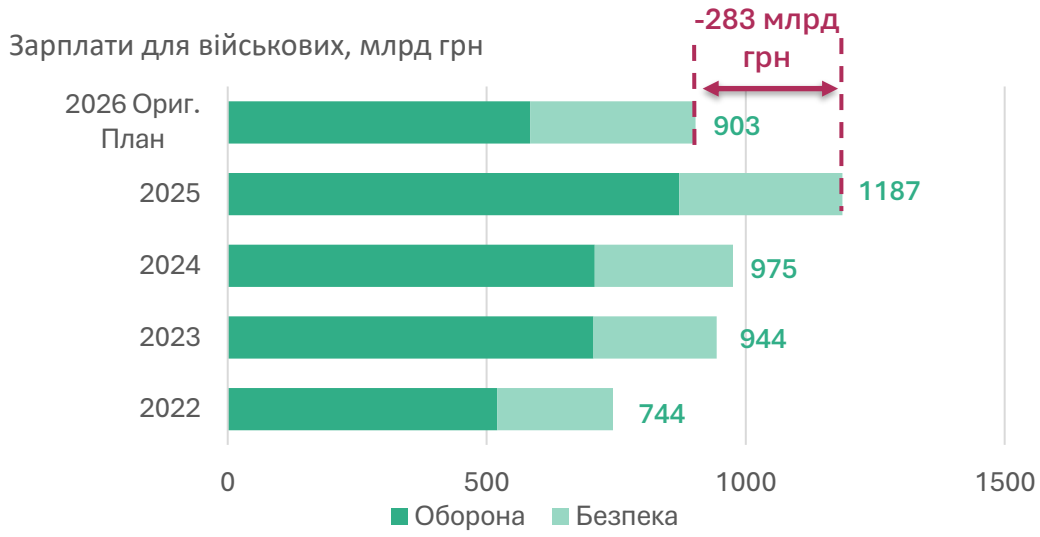

Джерела: Міністерство фінансів, розрахунки ЦЕС.

Військові зарплати не встигають за зарплатами в економіці

Грошове забезпечення не змінювалося з 2022 року попри інфляцію та зростання зарплат

Військові зарплати не підвищувалися з 2022 року.

Водночас **середні зарплати в економіці зросли на 75%** номінально (36% реально) між 2022 і 2025 роками.

Хоча загальні витрати на грошове забезпечення зросли через збільшення чисельності службовців.

Підвищення зарплат потребує додаткових коштів.

Для підвищення зарплат цього року потрібно **значно більше ніж 100 млрд грн** додаткових ресурсів, що **фіскально можливо через перерозподіл коштів у межах Міноборони.**

Фінансування ЄС за **Ukraine Support Loan (USL)** може частково замінити внутрішні видатки на закупівлю озброєння, вивільняючи ресурси для військових зарплат.

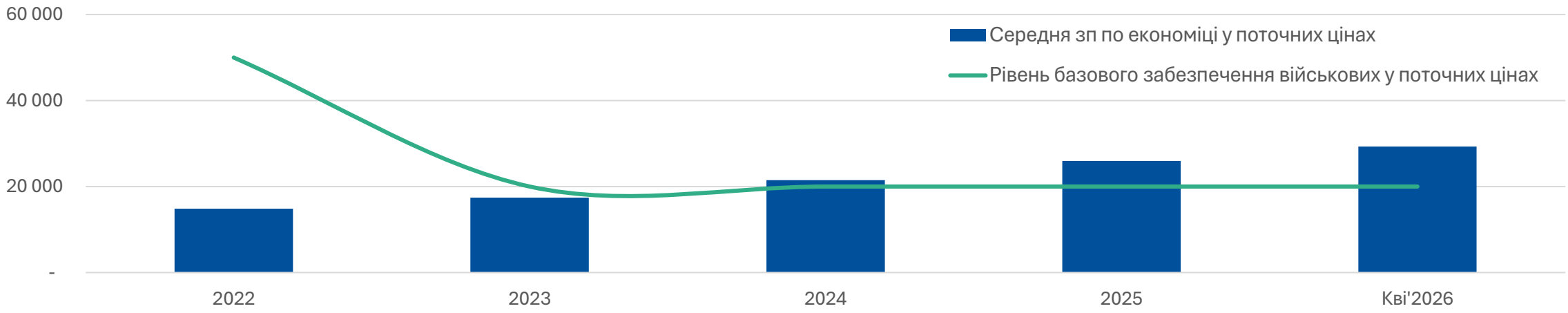

Примітка: базовий рівень грошового забезпечення військових відображає приблизний рівень основної компенсації в поточних цінах.

Джерела: Держстат, розрахунки ЦЕС.

Підсумки: Огляд економіки у червні

ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ

- Економічна активність поступово відновлювалася на тлі стабільної енергоситуації
- Інфляція сповільнилась, але офіційний курс грн/$ наблизився до 45 у червні
- **Рада змінила Закон про бюджет-2026** для належного фінансування воєнних потреб
- **Оборона була недофінансована до внесення змін.** Заплановані видатки на 2026 рік були нижчими за фактичні у 2025 році.
- **Завдяки Ukraine Support Loan розрив наразі покрито. Проте підвищення військових зарплат потребує не лише коштів, а й перерозподілу ресурсів.**

ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ

UK International Development
Partnership | Progress | Prosperity

Дякуємо!